

ЯКЩО ВИ:

- дали згоду бути присяжним та побачили себе у затверженому списку присяжних Баштанського районного суду Миколаївської області

ТОДІ ЦЯ ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ВАС

У пам'ятці Ви знайдете відповіді на питання, що турбують кожную людину, яка погодилась бути присяжним.

Ми сподіваємося, що інформація, отримана з цієї пам'ятки, буде корисною для Вас та допоможе не тільки виконати свій громадянський обов'язок, а й уникнути проблем, пов'язаних з участю в процесі.

Пам'ятайте, що бути присяжним - почесний обов'язок, який Вам належить виконати у Баштанському районному суді Миколаївської області. Ви стаєте значущою фігурою у відправленні правосуддя.

ЗМІСТ

1. Хто такі присяжні?
2. Чому обрали саме Вас?
3. Протягом якого строку Вас зможуть залучати до виконання обов'язків присяжного?
4. Скільки часу може зайняти Ваша участь в якості присяжного?
5. Хто визначає присяжних для здійснення правосуддя у конкретній судовій справі?
6. Чи відпускають Вас з роботи?
7. Чи оплачується робота присяжного?
8. Чи компенсуються присяжним транспортні та інші витрати?
9. Чи поширюються і на присяжного гарантії недоторканості?
10. Чи можна відмовитися від обов'язків присяжного?
11. В яких категоріях справ цивільного процесу бере участь присяжний?
12. Яка процедура відбору присяжних для кримінального провадження?
13. Правила поведінки присяжного, який бере участь в судовому процесі?
14. Потрібно пам'ятати, що бути присяжним – це не тільки велика честь, а й відповідальність!
15. До кого Ви можете звернутись, якщо під час здійснення обов'язків присяжного у Вас виникнуть питання?
16. Хто такі присяжні?

Відповідно до статті 124 Конституції України народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних.

Відповідно до статті 127 Конституції України у визначених законом випадках правосуддя в Україні здійснюється за участю присяжних.

Інститут присяжних (не дивлячись на законодавче закріплення та визначений Конституцією України правовий статус присяжних) – є новелою українського законодавства, оскільки механізм реалізації та функціонування даного інституту з'явився в кримінальному судочинстві лише з прийняттям в 2012 році нового Кримінального процесуального кодексу, а у цивільному процесі - на реалізацію положень законів, що були запроваджені у зв'язку з проведенням конституційної реформи в Україні (Закону України «Про внесення змін до Конституції в частині правосуддя» та Закону України «Про судоустрій і статус суддів», що були прийняті ВРУ одночасно 02.06.2016 року та набрали чинності 30.09.2016 року).

Участь у здійсненні правосуддя в якості присяжних можуть брати тільки ті громадяни, які включені у списки присяжних, та визначені за допомогою автоматизованої системи документообігу суду для розгляду конкретної справи.

2. Чому обрали саме Вас?

Відповідь на це питання є простою: тому що Ви погодились бути присяжним та відповідаєте вимогам до присяжного, що визначені чинним законодавством, а саме:

Ви - громадянин України, який досяг тридцятирічного віку але не досяг шістдесяти п'яти років, вільно володіє держаною мовою і постійно проживає на території Баштанського району Миколаївської області

Ви не визнавались судом обмежено дієздатним або недієздатним;

Ви не маєте хронічних психічних чи інших захворювань, що перешкоджають виконанню обов'язків присяжного;

Ви не маєте незнятих чи непогашених судимостей;

Ви не являєтесь народним депутатом України, членом Кабінету Міністрів України, суддею, прокурором, працівником правоохоронного органу (органів правопорядку), військовослужбовцем, працівником апарату судів, іншим державним службовцем, посадовою особою органів місцевого самоврядування, адвокатом, нотаріусом, членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя;

На Вас протягом останнього року не накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;

3. Протягом якого строку Вас зможуть залучати до виконання обов'язків присяжного?

Список присяжних затверджується один раз на три роки. Тобто, протягом трьох років з моменту затвердження списку Вас можуть залучати для здійснення правосуддя в якості присяжного.

4. Скільки часу може зайняти Ваша участь в якості присяжного?

Суд залучає присяжного для здійснення правосуддя на строк не більше одного місяця на рік, а якщо розгляд справи, розпочатої за Вашою, як присяжного, участі не закінчилось до моменту закінчення вказаного строку – то на весь строк розгляду такої справи.

5. Хто визначає присяжних для здійснення правосуддя у конкретній судовій справі?

Добір присяжних до участі у здійсненні правосуддя здійснюється із списку присяжних у порядку черговості за допомогою автоматизованої системи документообігу суду. Про те, що система обрала до участі у конкретній справі саме Вас, Ви дізнаєтесь із письмового запрошення, яке суд надішле Вам не пізніше ніж за сім днів до початку судового засідання. При цьому, запрошення, окрім інформації щодо дати і місця розгляду справи буде містити інформацію: про права і обов'язки присяжного, вимоги до присяжного та підстави для увільнення від виконання обов'язків присяжного.

Ви повинні вчасно з'явитись на запрошення суду для участі в судовому засіданні. Неприбуття в судові засідання без поважних причин вважається неповагою до суду, за що передбачено адміністративну відповідальність.

6. Чи відпустять Вас з роботи?

Одночасно із запрошенням, яке надсилається Вам, суд направляє письмове повідомлення для роботодавця, в якому повідомляє, що Вас залучено для виконання обов'язків присяжного.

Роботодавець на підставі такого повідомлення зобов'язаний увільнити Вас від роботи на час виконання таких обов'язків зі здійснення правосуддя.

Відмова від увільнення від роботи вважається неповагою до суду.

На час виконання Вами обов'язків присяжного у суді за Вами за місцем основної роботи зберігаються всі гарантії та пільги, визначенні законом. Крім того, час виконання Вами обов'язків присяжного в суді зараховується до всіх видів трудового стажу.

Під час виконання Вами обов'язків присяжного без Вашої згоди не допускається звільнення Вас з роботи або переведення на іншу роботу.

7. Чи оплачується робота присяжного?

Так, присяжним за час виконання ними обов'язків у суді виплачується винагорода, що розраховується виходячи з посадового окладу судді Баштанського районного суду Миколаївської області з урахуванням фактично відпрацьованого часу.

Виплата вказаної винагороди здійснюється ТУ ДСА в Миколаївській області на підставі Вашої заяви, до якої потрібно додати копію паспорта громадянина України та копію облікової картки платника податків.

ТУ ДСА України в Миколаївській області на пізніше наступного дня, після отримання Вашої заяви звертається до Баштанського районного суду Миколаївської області для отримання підтвердження виконання Вами, як присяжним, обов'язків у суді.

Баштанський районний суд Миколаївської області не пізніше трьох робочих днів на такий запит ТУ ДСА надає: довідку, підписану головуючим суддею у справі, в якій Ви брали участь як присяжний, про виконання/невиконання Вами обов'язків у суді із зазначенням фактично відпрацьованого часу на підставі таблицю обліку робочого часу. При цьому, таблиць обліку робочого часу присяжного складається ввідальною особою суду на підставі відомостей журналу судового засідання за відповідний місяць, в якому відбувався розгляд справи за Вашою участю, як присяжного.

ТУ ДСА України в Миколаївській області протягом п'яти робочих днів після отримання від суду підтвердження виконання Вами, як присяжним, обов'язків у суді здійснює перерахування коштів на Вашу користь через відповідні органи Державної казначейської служби України в разі наявності кошторисних призначень та відкритих асигнувань з відрахуванням податків і зборів відповідно до законодавства.

8. Чи компенсуються присяжним транспортні та інші витрати?

Так, чинне законодавство передбачає, що присяжним відшкодовуються витрати на проїзд, наймання житла та добові.

Відшкодування проводиться ТУ ДСА в Миколаївській області в порядку та розмірах, що установлюються Кабінетом Міністрів України для відряджень в межах України.

9. Чи поширюються і на присяжного гарантії недоторканності?

Гарантії незалежності і недоторканості суддів, установлені законом, поширюються на присяжних лише на час виконання ними обов'язків із здійснення правосуддя. Але, за обґрунтованим клопотанням присяжного заходи безпеки щодо нього можуть уживатися і після закінчення виконання обов'язків.

10. Чи можна відмовитися від обов'язків присяжного?

Відмова від обов'язків присяжного чинним законодавством не передбачена. Але, за відповідних обставин голова суду:

1) має право увільнити присяжного від виконання ним таких обов'язків на підставі заяви присяжного, що подається до початку виконання обов'язків у разі:

- перебування присяжного у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, у відпустці по догляду за дитиною, а також якщо присяжний має дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку або утримує дітей-інвалідів або членів сім'ї похилого віку;
- якщо присяжний, після включення до списку присяжних, обійняв посаду керівника або заступника керівника органу місцевого самоврядування;
- якщо присяжний через свої релігійні переконання вважає для себе неможливою участь у здійсненні правосуддя;
- якщо голова суду визнає поважними причини, на які присяжний посилається в своїй заяві.

2) зобов'язаний увільнити присяжного незалежно від наявності заяви, якщо стало відомо про те, що присяжний:

- визнаний судом обмежено дієздатними або недієздатними;
- захворів на хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню обов'язків присяжного;
- якщо був засуджений та має незняту чи непогашену судимість;
- якщо обраний/призначений народним депутатом України, членом Кабінету Міністрів України, суддею, прокурором, працівником правоохоронних органів (органів правопорядку), військовослужбовцем, працівником апаратів судів, іншим державним службовцем, посадовою особою органів місцевого самоврядування, адвокатом, нотаріусом, членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя;
- протягом останнього року був притягнутий до адміністративної відповідальності з накладенням адміністративного стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- досяг шістдесяти п'яти років.

Крім того, присяжний може бути увільнений від виконання обов'язків у конкретній справі, якщо буде задоволено його відвід/самовідвід у порядку, передбаченому процесуальним законодавством або за поданням головуєчого судді.

Також присяжний може бути усунутий від подальшої участі в судовому розгляді кримінального провадження у таких випадках:

1) у разі невиконання присяжним обов'язків;

2) за наявності обґрунтованих підстав вважати, що присяжний у результаті незаконного впливу втратив неупередженість, необхідну для вирішення питань кримінального провадження відповідно до закону.

11. В яких категоріях справ цивільного процесу бере участь присяжний?

Присяжні беруть участь у здійсненні правосуддя по таким категоріям цивільних справ, що розглядаються в порядку окремого провадження:

- 1) обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи;
- 2) визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою;
- 3) усиновлення;
- 4) надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку;
- 5) примусову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу.

При цьому, склад суду є колегіальним – один професіональний суддя та два присяжних

Слід також зазначити, що окреме провадження - це вид непозовного цивільного судочинства, в порядку якого розглядаються цивільні справи про підтвердження наявності або відсутності юридичних фактів, що мають значення для охорони прав та інтересів особи або створення умов здійснення нею особистих немайнових чи майнових прав або підтвердження наявності чи відсутності неоспорюваних прав.

Тобто, в окремому провадженні розглядаються справи, в яких немає спору про права особи.

12. Яка процедура відбору присяжних для розгляду кримінального провадження?

Присяжні залучаються для розгляду кримінального провадження у суді першої інстанції, якщо за скоєння злочину, в якому обвинувачується особа, передбачено покарання у вигляді довічного ув'язнення і сам обвинувачений подав клопотання про розгляд його справи судом присяжних.

До складу такого суду входять два професійних судді та три присяжних. Але відбір цих трьох присяжних відбувається за чітко встановленою законодавством процедурою.

Так, спочатку для судового розгляду автоматизованою системою документообігу суду з числа осіб, які внесені до списку присяжних, відбираються сім присяжних.

Всі сім присяжних викликаються до суду та після відкриття судового засідання, повідомлення головуючим суддею присяжним: яке провадження підлягає розгляду, роз'яснення їм прав та обов'язків, а також умов їх участі в судовому розгляді – відбувається наступний етап відбору присяжних.

Під час такого відбору кожен із присяжних має право заявити про неможливість його участі в судовому розгляді, вказавши на причину цього, та заявити собі самовідвід.

Крім того, в ході відбору присяжних головуючий з'ясовує, чи немає підстав, які перешкоджають залученню громадянина в якості присяжного або є підставою для звільнення окремих присяжних від

виконання їх обов'язків, а так само для звільнення присяжних від виконання їх обов'язків за їх усними чи письмовими заявами.

Для з'ясування обставин, що можуть перешкоджати участі присяжного в судовому розгляді, прокурор, потерпілий, обвинувачений з дозволу головуючого можуть ставити присяжним відповідні запитання.

Кожному з присяжних, учасники судового провадження можуть заявити відвід з підстав, передбачених КПК. Зокрема, якщо присяжний брав участь у справі як свідка, перекладача, експерта, якщо він або його родичі зацікавлені в результаті розгляду і т. д. і т. п.

Якщо в результаті такого відбору присяжних залишилося більше, ніж це необхідно, присяжні визначаються автоматизованою системою документообігу суду з числа присяжних, що не були звільнені або відведені від участі в розгляді справи. Якщо ж в результаті присяжних залишилося менше необхідної для участі в судовому розгляді кількості, секретар судового засідання за вказівкою головуючого викликає присяжних додатково.

Після відбору трьох основних присяжних відбирається двоє запасних.

Запасні присяжні під час судового засідання постійно перебувають на відведених їм місцях і до ухвалення вироку можуть бути включені до складу основних присяжних у разі неможливості когонебудь з основних присяжних продовжувати участь у судовому розгляді.

Після закінчення відбору основних і запасних присяжних вони займають місця, відведені їм головуючим, та приймають присягу такого змісту: "Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю виконувати свої обов'язки чесно і неупереджено, брати до уваги лише досліджені в суді докази, при вирішенні питань керуватися законом, своїм внутрішнім переконанням і совістю, як личить вільному громадянину і справедливій людині".

Текст присяги зачитує кожен присяжний, після чого підтверджує, що його права, обов'язки та компетенція йому зрозумілі.

13. Правила поведінки присяжного, який бере участь в судовому процесі?

Ви повинні вчасно приходити до початку кожного судового засідання і сумлінно виконувати покладені на Вас обов'язки.

Ви зобов'язані правдиво відповісти на запитання головуючого і учасників судового провадження щодо можливих перешкод для Вашої участі в судовому розгляді кримінального провадження, Ваших стосунків з особами, які беруть участь у такому провадженні, що підлягає розгляду, та поінформованості про його обставини, а також на вимогу головуючого подати необхідну інформацію про себе;

Ви повинні дотримуватися порядку в судовому засіданні і виконувати розпорядження головуючого;

Ви не маєте права відлучатися із залу судового засідання під час судового розгляду;

Ви маєте право брати участь в дослідженні всіх доказів в судовому засіданні;

Ви маєте право робити нотатки під час судового засідання та користуватись ними під час прийняття рішення у нарадчій кімнаті;

Ви повинні уважно слухати всі питання та відповіді протягом всього процесу;

Ви маєте право з дозволу головуючого ставити запитання учасникам процесу: заявнику, свідкам, заінтересованим особам у цивільному процесі та обвинуваченому, потерпілому, свідкам, експертам, іншим особам, які допитуються – у кримінальному процесі:

Ви можете просити головуючого роз'яснити норми закону, що підлягають застосуванню під час вирішення питань, юридичні терміни і поняття, зміст оголошених у судовому засіданні документів, в тому числі ознаки злочину, у вчиненні якого обвинувачується особа у кримінальному провадженні;

Ви не маєте права спілкуватися без дозволу головуючого з особами, що не входять до складу суду, по суті цивільного чи кримінального провадження та процесуальних дій, що здійснюються під час таких проваджень (в тому числі – з прокурором, захисником, обвинуваченим, потерпілим, заявником, зацікавленою особою та іншими учасниками провадження);

Ви повинні негайно доповісти головуючому, якщо хто-небудь намагався обговорити з Вами справу, в якій Ви берете участь як присяжний;

Ви не маєте права свідчити як свідок про обставини обговорення у нарадчій кімнаті питань, що виникли під час ухвалення рішення чи вироку, або розголошувати відомості, які безпосередньо стосуються суті кримінального провадження та процесуальних дій, які стали відомі у зв'язку з виконанням обов'язків присяжного;

Ви не повинні ставати незалежним слідчим та самостійно займатись розслідуванням кримінального провадження, збирати відомості, що стосуються кримінального чи цивільного провадження, поза судовим засіданням;

Ви повинні бути неупередженим і уникати в ході процесу коментарів про своє ставлення до розглянутого кримінальної справи;

Ви не маєте права утримуватися від голосування, що відбувається у нарадчій кімнаті, крім випадку, коли вирішується питання про міру покарання, а Ви, як присяжний, голосували за виправдання обвинуваченого;

Ви маєте право викласти письмово окрему думку (або просити головуючого про допомогу у складанні такої думки), якщо не згодні з прийнятим більшістю від складу суду рішенням. Така думка не оголошується в судовому засіданні, а приєднується до матеріалів провадження і є відкритою для ознайомлення.

14. Потрібно пам'ятати, що бути присяжним – це не тільки велика честь, а й відповідальність!

Так, чинне законодавство передбачає, що присяжні під час виконання своїх обов'язків в суді (тобто, під час залучення до розгляду конкретної справи) становляться суб'єктами, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції».

А це означає, що на Вас розповсюджується обов'язок у порядку і строки визначеному Розділом 7 (ст.ст.45-52) вказаного Закону подати електронну декларацію.

Тобто, якщо протягом 2018 року Ви будете приймати участь у розгляді цивільної чи кримінальної справи, то у строк до 1 квітня 2019 року Ви повинні подати декларацію

За порушення законодавства щодо запобігання корупції передбачено адміністративну і кримінальну відповідальність, зокрема:

- несвоєчасне подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ч.1 статті 172-6 КУАП), карається накладенням штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані карається накладенням штрафу від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч.2 статті 172-6 КУАП);
- подання завідомо недостовірних відомостей про майно на суму 100-250 мінімальних заробітних плат (або 138 – 344 тис.) встановлено штраф, який становитиме від 17 тис. до 42,5 тис. грн. (ч.2 172-6 КУАП);
- за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації (більше ніж 344,5 тис. грн.) карається штрафом 42,5–51 тис. грн., громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років (366-1 КК);
- набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність активів у значному розмірі, законність підстав набуття яких не підтверджено доказами, а так само передача нею таких активів будь-якій іншій особі - караються позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна (368-2 ККУ).

Крім того, на час виконання обов'язків присяжного Ви становитеся спеціальним суб'єктом, для яких Кримінальний кодекс передбачає кримінальну відповідальність за вчинення таких злочинів:

- за зловживання владою або службовим становищем - арешт на строк до 6 місяців або обмеженням волі на строк до 3 років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, із штрафом від 250 до 750 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч.1 ст.364 КК України);
- за зловживання владою або службовим становищем, якщо воно спричинило тяжкі наслідки - позбавленням волі на строк від 3 до 6 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, зі штрафом від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч.2 ст.364 КК України);
- за декларування недостовірної інформації - штраф від 2500 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від 150 до 240 годин, або позбавленням волі на строк до 2 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років (ст.366-1 КК України);
- за прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої влади чи службового становища - штраф від 1000 до 1500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк від 3 до 6 місяців, або позбавленням волі на строк від 2 до 4 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років (ч.1 ст.368 КК України);
- а за ті самі діяння, що вказані в попередньому пункті, але якщо предметом була неправомірна вигода у значному розмірі, - позбавленням волі на строк від 3 до 6 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років (ч.2 ст.368 КК України).

15. До кого Ви можете звернутись, якщо під час здійснення обов'язків присяжного у Вас виникнуть питання?

З приводу питань, що стосуються виконання обов'язків присяжного в Баштанському районному суді Миколаївської області Ви можете звертатись до:

- керівника апарату суду Панчук Тетяни Петрівни за тел: (05158) 2-62-54
- заступника керівника апарату суду Корольової Інни Олександрівни за тел: (05158) 2-67-45
- до головуючого у справі, прізвище, ім'я, по батькові та номер телефону якого зазначається у листі-виклику, що надсилається на Вашу адресу,
- за електронною адресою : inbox@bsh.mk.court.gov.ua;
- факсом (05158) 2-67-45

НАСАМКІНЕЦЬ, ПАМ'ЯТАЙТЕ: ВИ Є ВАЖЛИВОЮ ЧАСТИНОЮ НАШОЇ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ І ПОВИННІ ПИШАТИСЯ ТИМ, ЩО ВИ ВИКОНУЄТЕ ОБОВ'ЯЗКИ ПРИСЯЖНОГО!!!

Під час підготовки даної Пам'ятки були використані такі норми чинного законодавства:

- ст.ст.124, 127 Конституції України;
- ст.ст. 63-67 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»;
- ст.ст.18,51,234 Цивільного процесуального кодексу України;
- ст.31,383-391 Кримінального процесуального кодексу України;
- ст.ст. 364,366-1, 368 Кримінального кодексу України;
- ст. 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення;
- ст.3,45-52 Закону України «Про запобігання корупції».